

# Infidels al passat

Text > JOSEP PUJOL COLL

Il·lustració > IVÁN GARCÍA

**N'**aprenc molt, dels odiadors de les xarxes —o com els hauríem d'anomenar: *haters*, seguidors hostils, barrufets rondinaires? No em refereixo pas a les veus anònimes que eructen les seves opinions com una escopinada, sinó a les que desenvolupen arguments de crítica, constructiva o no, i que són capaços d'ensorrar un espectacle o un artista en una piulada o un comentari a peu de foto, esmolant l'enginy i concentrant el verí. Als diaris i mitjans més regulats, la crítica de trinxera sol ser més mesurada i opta més pel silenci que per la defenestració sense matisos.

Així, hi llegeixo un antic director de l'Escola Superior de Música de Catalunya tot indignant-se perquè s'hi pugui programar un curset de percussió corporal; o un coneixedor de la música antiga escandalitzat per les llicències que cada vegada més es van prenent certs grups i intèrprets, hibridant-la, emborderint-la, transformant-la i perdent el so original que havia tingut; o un defensor de les versions històriques de les òperes, que clama contra els talls, contra certes revisions i contra certes versions escenogràfiques que n'actualitzen l'argument. Aquest tipus d'opinions ens interpel·len directament, pressuposen una concepció molt determinada de la música, i conviden al debat en xarxa en el qual, tot i la temptació, jo mai no caic, perquè tinc molt en compte allò que l'home és esclau de les seves paraules i amo dels seus silencis.

Però si algun dia tingués la gosadia de respondre-hi, al primer li diria una cosa de l'estil que, per sort, pels seus principis fundacionals, l'ESMUC és oberta a tota mena de música, i que valora la diversitat i la convivència com una riquesa cultural que no només cal acollir, sinó potenciar. És de sentit comú, ètica cultural de mínims en ple segle XXI. Al segon, li recordaria la consciència, adquirida al llarg de tot un segle, que la música antiga és en realitat música contemporània; que el so original és una utopia inabastable a la qual hom es pot acostar o se'n pot allunyar, al gust, i que potser ens cal pensar la música anterior al segle XVIII en termes jazzístics, en el sentit que la partitura era en realitat una mena de guió bàsic amb moltes resolucions possibles, sense que el

compositor pensés en una versió única. Aquí podria citar Taruskin, però el meu nivell de pedanteria resultaria intolerable fins i tot per a mi mateix. Gairebé tothom sap que Jordi Savall, per exemple, es pren moltes llibertats davant dels manuscrits, i no hauríem de clamar al cel per això. I al tercer, un perfil clàssic en això de remugar contra certes posades en escena contemporitzadores de les òperes, doncs depèn. La tradició de vegades ens obliga a combregar amb rodes de molí, i no tenim per què deixar passar-li-ho tot pel fet de ser-ho. Les òperes més populars van plenes de valors caducats, de sexisme, de colonialisme i de classisme molt evidents, per això sovint cal establir-hi necessàriament un diàleg artístic que palesi aquests valors, ironitzant-hi, o que hi lluiti decididament en contra, gràcies a una posada en escena intel·ligent i creativa, coherent en si mateixa. Molt millor això que no pas cancel·lar-ho, aquesta paraula de moda que arrana tot allò políticament incorrecte.

En totes les meves respostes, ja ho sé, hi sobrevola el perill postmodern del tot-s'hi-val. Tot hi entra, tot és acceptable, tot està bé. Potser el paper de la crítica de la música clàssica avui és trobar altres arguments que no siguin només la fidelitat al passat. Fa molt temps que els auditoris i teatres d'òpera accepten i fins i tot potencien aquesta mena de propostes arriscades que dialoguen entre passat i present, amb la interdisciplinarietat per bandera, fins i tot amb irreverència, obviant puristes i repatanis. Saben que, si no ho fan així, no només perdran públic jove, sinó també un dels seus objectius principals, que és la transmissió d'un llegat valuós, encara que arribi embolcallat de present.

